

AKR.20039 Jazyková ruleta Fonologické povedomie a dyslexia

Teoretické základy

Fonologické povedomie je metalingvistická zručnosť, ktorá nám umožňuje pochopiť, že hovorené slová sú vytvorené z menších častí, ktorými sú slabiky a fonémy (zvukové jednotky). Táto zručnosť nám umožňuje uvedomiť si jednotky, ktoré tvoria reč.

Výskumy vyzdvihujú vzťah medzi rozvojom fonologického povedomia (pochopenie štruktúr jazyka na ústnej úrovni) a medzi rozvojom písomného prejavu. Z toho vyplýva, že precízny rozvoj fonologického povedomia prispieva k lepšiemu získavaniu gramotnosti. Vytvára nevyhnutné prvé štádium učenia pred tým, ako sa dieťa naučí písať. Je mimoriadne dôležité pracovať na fonologickom povedomí v prípade, ak dieťa trápia problémy s učením, napríklad dyslexia.

Didaktické ciele:

- získanie základných predčitateľských zručností
- rozvoj fonologického povedomia
- tréning podvedomého uvedomovania si slabík
- zlepšenie podvedomého uvedomovania si foném v slovách alebo ich neprítomnosť v slovách
- vyslovovanie a priradovanie výslovnosti k písmenám
- priradovanie slov k slovným druhom
- získanie základnej slovnej zásoby

Odporúčaný vek: 4 - 8 rokov

Didaktická hra umožňuje progresívne využitie podľa schopností detí. S najmladšími deťmi odporúčame využiť ruletu s podmetmi a obrázkové karty. V ďalšom kroku sa môže pridať ruleta so slabikami na uvedomenie si slabík. Potom sa pridá ruleta s fonémami. Hráči vyslovujú hlásky a hľadajú obrázky, ktoré obsahujú danú hlásku. Ako ďalšia sa môže pridať ruleta s pozíciami hlások. Keď už deti poznajú písmená a ich pravopis, do hry sa môže zapojiť aj ruleta s písmenami a ruleta s pozíciou písmen.

Didaktická hra obsahuje:

Ruleta s písmenami (predná strana) obsahuje písmená A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, Z.

Ruleta s fonémami a hláskami (zadná strana) obsahuje hlásky a, b, d, ch, e, f, g, i, j, k, l, m, n, o, p, r, s, t, u, z. Táto ruleta je popisovateľná, má 10 voľných miest na prídanie ďalších foném podľa potreby.

Ruleta s predmetom obsahuje zvieratá, jedlo, dopravné prostriedky, predmety a miesta.

Ruleta pre slabiky obsahuje možnosť pre 1, 2, 3 a viac slabík.

Ruleta pre pozíciu písmena (predná strana) obsahuje pozíciu na začiatku slova, pozíciu kdekoľvek v slove a pozíciu pre písmeno, ktoré sa v slove nenachádza.

Ruleta pre pozíciu hlásky (zadná strana) obsahuje pozíciu na začiatku slova, pozíciu v slabike v strede slova, pozíciu v poslednej slabike slova, pozíciu pre fonému, ktorá sa v slove nenachádza.

80 fotografických kariet s reálnymi obrázkami

10 žetónov na určenie víťaza

zotierateľná fixka

AKTIVITY

Hľadaj a nájdi

Hra uľahčuje triedenie obrázkov podľa nasledovných skupín: zvieratá, jedlo, dopravné prostriedky, predmety a miesta. Cieľom je nazbierať čo najviac obrázkov podľa inštrukcií na rulete. K hre budete potrebovať ruletu s predmetmi a 80 fotografických kariet.

Otočte všetky karty tvárou dole. Hru začína hráč, ktorého meno má najviac slabík alebo je najmladší. Hráči sa striedajú pri otáčaní šípky na rulete. Všetci potom súčasne hľadajú medzi fotografickými kartami obrázok, ktorý zodpovedá téme na rulete. Hráči sa navzájom skontrolujú. Ak ďalší hráč vykrúti rovnakú tému, točí šípkou znova, až kým sa neminú všetky možnosti. Hráč, ktorý na konci hry nazbiera najviac kariet, je víťazom.

Táto verzia hry sa môže hrať aj kooperatívne.

Rozdeľ slová na slabiky

V tejto hre sa deti naučia rozdeľovať slová na slabiky. K hre budete potrebovať ruletu so slabikami a 80 fotografických kariet.

Otočte všetky karty tvárou dole. Hru začína hráč, ktorého meno má najviac slabík alebo je najmladší. Hráči sa striedajú pri otáčaní šípky na rulete. Ich úlohou je hľadať medzi obrázkami slová podľa počtu slabík určených šípkou rulety. Hráči sa navzájom skontrolujú. Ak ďalší hráč vykrúti rovnakú tému, točí šípkou znova, až kým sa neminú všetky možnosti. Hráč, ktorý na konci hry nazbiera najviac kariet, je víťazom.

Táto verzia hry sa môže hrať aj kooperatívne.

Rozdeľ slová na zvuky

V tejto hre sa deti naučia rozdeľovať slová na fonémy. Cieľom je nazbierať čo najviac obrázkov a hviezdíčkových žetónov. K hre budete potrebovať ruletu s fonémami, 80 fotografických kariet a 10 žetónov.

Otočte všetky karty tvárou dole. Hru začína hráč, ktorého meno má najviac slabík alebo je najmladší. Hráči sa striedajú pri otáčaní šípky na rulete. Ich úlohou je hľadať medzi obrázkami slová podľa fonémy určenej šípkou rulety. Fonéma môže byť umiestnená na akomkoľvek mieste v slove. Hráči sa navzájom skontrolujú. Hráč, ktorý našiel najviac kariet, vyhráva kolo a získa žetón. Karty s fotografiami sa vrátia do hry otočené tvárou hore. Priebeh kola sa opakuje dovtedy, kým každý hráč nezatočil šípkou na rulete, alebo kým sa neminú všetky žetóny s hviezdami. Hráč, ktorý získal najviac žetónov, vyhráva hru.

V tejto aktivite môžete pridať aj ruletu pre pozíciu hlásky, ktorá určuje, na akej pozícii v slove sa fonéma nachádza. Pridať môžete aj ruletu so slabikami. Tým pádom budú deti hľadať slová s konkrétnym počtom slabík a súčasne s fonémou na konkrétnom mieste v slove. Pridať môžete aj ruletu s predmetmi, čím sa skomplikuje hľadanie slov.

Vyhľadajte to!

V tomto variante hry sa deti naučia hláskovať slová a rozdeľovať slová na písmená. Cieľom je nazbierať čo najviac obrázkov a hviezdíčkových žetónov. K hre budete potrebovať ruletu s písmenami, 80 fotografických kariet a 10 žetónov.

Otočte všetky karty tvárou dole. Hru začína hráč, ktorého meno má najviac slabík alebo je najmladší. Hráči sa striedajú pri otáčaní šípky na rulete. Ich úlohou je hľadať medzi obrázkami slová podľa písmena určeného šípkou rulety. Písmeno môže byť umiestnené na akomkoľvek mieste v slove. Hráči sa navzájom skontrolujú. Hráč, ktorý našiel najviac kariet, vyhráva kolo a získa žetón. Karty s fotografiami sa vrátia do hry otočené tvárou hore. Pribeh kola sa opakuje dovtedy, kým každý hráč nezatočil šípkou na rulete, alebo kým sa neminú všetky žetóny s hviezdami. Hráč, ktorý získal najviac žetónov, vyhráva hru.

V tejto aktivite môžete pridať aj ruletu pre pozíciu písmena, ktorá určuje, na akej pozícii v slove sa písmeno nachádza. Pridať môžete aj ruletu so slabikami. Tým pádom budú deti hľadať slová s konkrétnym počtom slabík a súčasne s písmenom na konkrétnom mieste v slove. Pridať môžete aj ruletu s predmetmi, čím sa skomplikuje hľadanie slov.

